

- Parker D (ed.) *Revolutions and the Revolutionary Tradition in the West 1560-1991*. London & New York: Roudledge; 2000.
- Sackett DL, Rosenberg WMC, Gray JAM, Haynes RB & Richardson WS. Evidence-based medicine: what it is and what it isn't. *BMJ* 1996; 312: 71-2.
- Smulders, YM, et al. De rol van epidemiologisch bewijs in de zorg voor individuele patiënten. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde* 2010; 154; A 1910.
- Spitzer WO. The future of epidemiology. *Journal of Clinical Epidemiology* 1996; 49: 705-9.
- Tovey D, Churchill R. Evidence-based medicine: looking forward and building on what we have learnt. *British Medical Journal* 2014; 349: g4508.
- Upshur REG. Looking for rules in a world of exceptions. *Perspectives in Biology and Medicine* 2005; 48: 477-89.
- Weisz G. From clinical counting to evidence-based medicine. In: Jorland G, Opinel A, Weisz G, editors. *Body counts. Medical Quantification in Historical and Sociological Perspective*. Montreal & Kingston: McGill-Queen's University Press; 2005: 377-93.

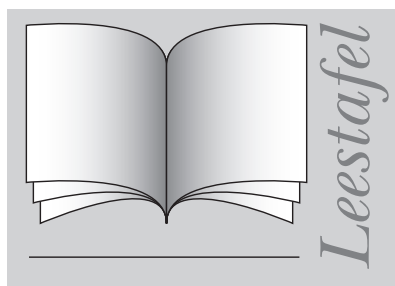
Samenvatting

Evidence-based medicine (EBM) verkeert in een crisis. Dat is althans een breed gedragen gevoel binnen de EBM-beweging zelf. Exemplarisch voor het huidige debat hierover is een recent en veel bediscussieerd *BMJ*-artikel waarin een terugkeer naar het oorspronkelijke, 'echte' EBM wordt bepleit als uitweg uit de crisis. Hieraan ligt echter een beeld van verleden, heden en toekomst van EBM ten grondslag, waar in dit artikel de nodige kanttekeningen bij worden geplaatst, aan de hand van een historische beschrijving en analyse van vier ontwikkelingen die EBM in de loop van de tijd heeft doorgemaakt.

Trefwoorden: *Evidence-based medicine, crisis, geschiedenis*

Summary

Evidence based medicine (EBM) is in a state of crisis. This message was brought forward in a recent, widely discussed *BMJ*-paper. We aim to inform the current debate about the crisis of EBM from a historical perspective. Our analysis leads us to two conclusions. First: it looks like the spirit of antiauthoritarianism and empowerment of individual physicians of the early days has gone. Second: the invoked image of 'real EBM' is distorted, as it reflects contemporary nuanced ideas rather than the initial programme of the movement. We argue that we should forget about any idealized image of 'real EBM' and embrace *realistic* EBM instead.

Holtzer L. *De 7 privileges van de zorg*. Leuven: ACCO Uitgeverij, 2015. 160 blz. ISBN: 9789033498213. Prijs: € 22,50.

Dit boek is geschreven door een door de Vlaamse overheid aangestelde zorgambassadeur en bevat citaten van (ervarings)deskundigen. Het bevat sympathieke opinies van een ervaren zorgprofessional met hart voor zorgvragers. Deze opvattingen worden deels onderbouwd

met mooie citaten die, ondanks de soms ontbrekende duiding, bijdragen aan de zeggingskracht van het boek. Een te groot deel van de verkondigde meningen wordt echter niet onderbouwd met literatuur, onderzoek of rationele argumenten. Hierdoor ontbreekt het dit boek als geheel aan overtuigingskracht.

De auteur probeert zich duidelijk in te leven in zorgvragers en het was mooi geweest als ze dat inlevingsvermogen ook had ingezet om de lezer wat meer 'bij de hand' te nemen. Zo gaat de auteur soms van het ene naar het andere onderwerp zonder logisch bruggetje.

De link met de zeven werken van barmhartigheid is in eerste instantie niet altijd even duidelijk en ik ben blij met de stukjes 'om te onthouden' aan het einde van ieder hoofdstuk en de epiloog, omdat deze helpen om de kerngedachtes die ze aan de lezer wil overbrengen te begrijpen.

De auteur haalt enkele belangrijke onderwerpen aan die 'leven' in de gezondheidszorg. Het is jammer dat deze soms op een wat belerende wijze worden toegelicht. De privileges en de uitwerkingen daarvan roepen vele vragen bij me op en in die zin slaagt de auteur erin om de lezer uit te nodigen tot een gesprek over de onderwerpen die ze beschrijft.

Er komen interessante goede voorbeelden voorbij die de auteur is tegengekomen en met het boek draagt ze bij aan erkenning en waardering van het verplegende en verzorgende beroep. Ik waardeer het dat de auteur in het boek hardop durft te denken, alhoewel het de lezer mogelijk had geholpen om haar gedachtegang te volgen als er minder 'open eindjes' waren geweest.

Dr. Linda Dauwerse, verpleegkundige, onderzoeker en docent aan de Hogeschool Arnhem Nijmegen